

Warszawa, 24-04-2024 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

XI.7061.4.2023.DB

Pan

Łukasz Krasoń

**Pełnomocnik Rządu ds. Osób
Niepełnosprawnych**

ePUAP

Szanowny Panie Ministrze!

W moim Biurze prowadzonych jest aktualnie kilka spraw dotyczących braku możliwości dofinansowania przenośnych koncentratorów tlenu. Obywatele zwracają uwagę, że bezskutecznie próbują uzyskać na ten cel środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W kierowanej do mnie korespondencji wielokrotnie podkreślano, że w przypadku niektórych schorzeń, m.in. przewlekłej obturacyjnej choroby płuc (POChP), brak przenośnego koncentratora tlenu w praktyce uniemożliwia opuszczenie mieszkania, bowiem koncentratory tlenu w wersji stacjonarnej z uwagi na swoją wagę (ok. 20 kg) oraz brak zasilania akumulatorowego nie mogą być stosowane poza miejscem zamieszkania.

Wnioskodawcy wskazują, że bez zakupu koncentratora tlenu w jego przenośnej wersji osoby, które ich potrzebują, nie są w stanie dotrzeć choćby do placówek medycznych na konsultacje lekarskie czy też badania bez konieczności zorganizowania specjalistycznego transportu sanitarnego z dostępem do tlenu oraz że „zamknięcie w czterech ścianach” pogarsza zarówno stan zdrowia fizycznego, jak i psychicznego tych

osób. Wysoki koszt certyfikowanych urządzeń powoduje, że osoby ich potrzebujące nie są w stanie we własnym zakresie ponieść kosztu zakupu takiego sprzętu.

Pomimo tego Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie nie przyznają dofinansowania na ten cel z programu dofinansowania zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz sprzęt rehabilitacyjny¹. Podkreślają przy tym, że powodem odmowy jest brak uwzględnienia przenośnych koncentratorów tlenu w wykazie wyrobów medycznych stanowiącym załącznik do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 maja 2017 r. w sprawie wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie (Dz.U. z 2024 r. poz. 500). Taki stan rzeczy potwierdza informacja zamieszczona na stronie internetowej Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych, w której wskazano, że w obecnym stanie prawnym nie ma możliwości uzyskania dofinansowania ze środków PFRON do zakupu koncentratora tlenu ze względu na brak umieszczenia koncentratora tlenu na liście wyrobów medycznych stanowiących załącznik do wyżej wspomnianego rozporządzenia Ministra Zdrowia². Wydaje się zatem, że to kwestie formalne w istocie stoją na przeszkodzie uznaniu przenośnych koncentratorów tlenu za sprzęt rehabilitacyjny. W mojej ocenie istnieją również podstawy, by uznać dofinansowanie do zakupu przenośnych koncentratorów tlenu za formę likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.

Chciałbym zwrócić uwagę Pana Pełnomocnika na rozstrzygnięcie Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Krakowie, które w decyzji z dnia 14 marca 2017 r. (sygn. akt: SKO.NP/4115/3/2017) uchyliło decyzję Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wadowicach i przyznało dofinansowanie do przenośnego koncentratora tlenu w wysokości 90 proc. kwoty brutto. SKO wskazało, że zgodnie z § 6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 926), o dofinansowanie ze środków Funduszu zadań, jeżeli ich realizacja umożliwi lub

¹ Informacje o zasadach udzielania wsparcia dostępne na stronie Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych pod adresem: <https://www.pfron.org.pl/osoby-niepelnosprawne/rehabilitacja/przedmioty-ortopedyczne-i-srodki-pomocnicze/> [dostęp: 11 kwietnia 2024 r.].

² Stanowisko dostępne pod adresem: <https://niepelnosprawni.gov.pl/p,106,zaopatrzeniew> [dostęp: 11 kwietnia 2024 r.].

w znacznym stopniu ułatwi osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem, mogą ubiegać się (w przypadku likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych) osoby z niepełnosprawnościami, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności.

W uzasadnieniu decyzji SKO wskazało, że w przypadku przenośnych koncentratorów tlenu należy rozpatrywać je jako formę likwidacji barier w komunikowaniu się w związku z potrzebami osoby z niepełnosprawnością – poprzez bariery w komunikowaniu się należy bowiem rozumieć także ograniczenia, które uniemożliwiają lub utrudniają osobie z niepełnosprawnością swobodne porozumiewanie się z otoczeniem. W ocenie SKO, zaopatrzenie w przenośny koncentrator tlenu dla osoby go potrzebującej jest tym samym, co dla osoby z niepełnosprawnością narządu ruchu wózek – umożliwia komunikowanie się z otoczeniem poprzez możliwość wychodzenia z mieszkania. Dzięki zaopatrzeniu w sprzęt tego rodzaju osoby z niepełnosprawnościami będą mogły realizować swoje potrzeby w zakresie relacji społecznych, czy też te związane z leczeniem. Kopię powyższego rozstrzygnięcia uprzejmie przesyłam w załączeniu.

W niniejszej sprawie Rzecznik Praw Obywatelskich prowadził korespondencję z Prezesem Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych³. W piśmie z 7 grudnia 2023 r. Prezes Zarządu PFRON poinformował, że zwrócił się do Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej (obecnie: Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej) z prośbą o rozważenie skierowania do Ministra Zdrowia wniosku o rozszerzenie załącznika do wyżej wskazanego rozporządzenia o wyrobach medycznych i uwzględnienie w jego treści również przenośnych koncentratorów tlenu⁴. Jednocześnie w piśmie skierowanym do Dyrektora Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych Prezes Zarządu PFRON zwrócił się o interpretację zapisów rozporządzenia z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w kontekście możliwości dofinansowania

³ Wystąpienie Zastępcy Rzecznika Praw Obywatelskich do Prezesa Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych z 2 października 2023 r. (znak: XI.7061.4.2023.DB), dostępne w wersji elektronicznej pod adresem: https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/2023-10/Do_PFRON_koncentratory_tlenu_dofinansowanie_2.10.2023.pdf [dostęp: 11 kwietnia 2024 r.].

⁴ Ibidem.

zakupu przenośnych koncentratorów tlenu jako formy likwidacji barier w komunikowaniu się, uwzględniając argumentację Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Krakowie, sformułowaną w decyzji z 14 marca 2017 r. (SKO.NP/4115/3/2017). Kopię wspomnianej wyżej korespondencji uprzejmie przesyłam w załączeniu.

Obowiązek wyrównywania szans osób z niepełnosprawnościami oraz umożliwienia im pełnego uczestnictwa we wszystkich sferach życia potwierdza ratyfikowana przez Polskę Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych z dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1169, ze zm.; dalej: „Konwencja”). Art. 9 ust. 1 Konwencji stanowi, że władze publiczne są zobowiązane do podjęcia odpowiednich środków w celu zapewnienia dostępu m.in. do środowiska fizycznego, środków transportu, informacji i komunikacji, w tym technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych. Z kolei art. 20 Konwencji statuuje obowiązek podejmowania skutecznych środków, które umożliwić mają osobom z niepełnosprawnościami mobilność osobistą i możliwie największą samodzielność w tym zakresie poprzez m.in. dostęp do wysokiej jakości przedmiotów ułatwiających poruszanie się, urządzeń i technologii wspomagających oraz do pomocy i pośrednictwa ze strony innych osób lub zwierząt, w tym poprzez ich udostępnianie po przystępnej cenie.

Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1058), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o udzielenie informacji w niniejszej sprawie. W szczególności proszę o wyjaśnienie, czy do Ministra Zdrowia został skierowany wniosek o nowelizację rozporządzenia o wyrobach medycznych. Proszę również o przedstawienie stanowiska co do zaproponowanej możliwości udzielania dofinansowania do przenośnych koncentratorów tlenu jako formy likwidacji barier w komunikowaniu się. Będę również wdzięczny za rozważenie rozszerzenia asortymentu wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego uruchomionej w poprzednim roku o przenośne koncentratory tlenu.

Łączę wyrazy szacunku

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/

Załączniki:

- 1) kopia pisma Zastępcy Rzecznika Praw Obywatelskich do Prezesa Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych z 2 października 2023 r. (znak: XI.7061.4.2023.DB) wraz z załącznikiem;
- 2) kopia odpowiedzi Prezesa Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych z 7 grudnia 2023 r. (znak: DZ. WPL.3041.23) wraz z załącznikiem);
- 3) kopia decyzji Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Krakowie z dnia 14 marca 2017 (sygn. akt: SKO.NP/4115/3/2017).

Do wiadomości:

1) Pani Katarzyna Ueberhan

Przewodnicząca Sejmowej Komisji Polityki Społecznej i Rodziny

ePUAP

2) Pani Janina Sagatowska

Przewodnicząca Senackiej Komisji Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej

ePUAP